

บทบาทขององค์กรปกครองท้องถิ่น(อปท.)และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราใน
ชุมชน โดยใช้แนวคิดการสื่อสารเพื่อการพัฒนา กรณีศึกษา:จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน
Role of Local Authorities and Village Health Volunteers to solve Alcohol Consumption Problem
in Community by Using Development Communication Concept : A Case Study of Chiang Mai
and Lamphun Provinces

บุญเลิศ สือเคย¹ กุลิสรา กฤตวรกาญจน์¹ วิหุร ลินศิริแขวง¹ อิงชนิษฐ์ ศิริภาพันธุ์¹ ธงชัย ยงยีน¹
¹ คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์: 083 5169782 E-mail: kulis_0550@hotmail.com

บทนำ

สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย กำลังเป็นเรื่องน่าเป็นห่วง เนื่องจากผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นขยายตัวอย่างรุนแรง ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ที่สำคัญคือเป็นอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากรในชาติ จากข้อมูลสถิติขององค์การอนามัยโลก พบว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง คือกลุ่มเยาวชนมีอัตราการดื่มสุรา สำหรับกลุ่มวัยทำงาน มีอัตราการดื่มมากกว่ากลุ่มอื่น

จากความรู้ความเข้าใจของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงได้มีการออกพระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญประการหนึ่ง เกี่ยวกับการควบคุมป้องกัน และแก้ไขปัญหา อันเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยที่ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ผ่านสภานิติบัญญัติเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2550 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2551 เป็นต้นมา เหตุผลในการใช้ พระราชบัญญัติฯ นี้ เนื่องจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ก่อให้เกิด ปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ โดยรวม ของประเทศ จึงได้กำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้ง การ บำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ เพื่อช่วยลดปัญหา และผลกระทบทั้งด้าน สังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพ ของประชาชน โดยให้ตระหนักถึง พิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจน ป้องกันเด็ก และเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ โดยง่าย จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราในชุมชนโดยใช้แนวคิดการสื่อสารเพื่อการพัฒนา เพื่อสร้างความตระหนักและผลกระทบจากการดื่มสุรา กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราในชุมชน รวมถึงเสริมสร้าง ศักยภาพ ในกระบวนการ พัฒนานโยบายแอลกอฮอล์ในระดับชุมชนให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อให้กระบวนการ พัฒนาแนวทางการนำนโยบาย มาตรการ ควบคุมและแก้ไขปัญหาสุราสู่ การปฏิบัติ เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละชุมชน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ อย่างเข้มแข็งนั้น คณะ

นักวิจัยจึงได้กำหนด แนวทางดำเนินงาน ทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้มีส่วน เกี่ยวข้องต่อการนำนโยบาย มาตรการ แอลกอฮอล์ ไปสู่การปฏิบัติจริง 2) คือ การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยนำแนวคิด การสื่อสารเพื่อการพัฒนา เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน 3) การลงพื้นที่เพื่อระดม ความคิด ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 4) การสรุปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อ นำไปสู่การขยายผลและนำไปใช้ ประโยชน์ ใน พื้นที่อื่นๆ คณะผู้วิจัยได้นำแนวทาง ดำเนินการดังกล่าวไปใช้ใน 9 ชุมชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน ผลการวิจัย ที่ได้รับพบว่า มีหลายมาตรการที่น่าสนใจ ที่ชุมชนต่างๆร่วมกันคิดและนำไปสู่ การ ปฏิบัติ

Abstract

This research is to study the roles of local governments and village health volunteers in order to resolve the problem of alcohol abuse in the community. An interested concept is a concept of communication for development. The concept can raised awareness and reduced the impact of alcohol consumption in community. Community participation in solving the problem of alcohol in the community, alcohol policy and community's rules are major activities in order to solve the problems to the right direction. Researchers have determined the total 4-step approaches. There are 1) to organize knowledge sharing between stakeholders on the policy, 2) to organize the workshop and introduced the concept of communication for development, 3) to provide advice, exchange ideas, and learn and 4) outlining a proposal to extend the policy to take effect and apply it. In practice, the research has led the approaches to deploy in nine communities of Chiang Mai and Lamphun provinces. The results have been found that there are several interested ideas and activities that communities put into action.

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์โดยภาพรวมของชุมชนและปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อหรือขัดแย้ง ต่อการ แก้ไขปัญหาการดื่มสุราในชุมชน
2. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่าง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก นโยบาย มาตรการแอลกอฮอล์ร่วมคิด ร่วม เสนอความเห็น และความต้องการเกี่ยวกับ การป้องกันและแก้ไข ปัญหา การดื่มสุรา ในชุมชน
3. เพื่อพัฒนา ติดตาม และส่งเสริมการ สร้างกิจกรรมแก้ไข ปัญหา การดื่มสุราแบบมี ส่วนร่วมของ ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์สุขภาพชุมชน
4. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ต่อ อปท.และอสม.ใน การแก้ไขปัญหาการดื่มสุราในชุมชน

2. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิดการวิจัยและ

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนา

เป็นการพัฒนาที่เน้นในเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชน และการแบ่งสรรความ เจริญอย่างยุติธรรม ในกระบวนการทางเลือกใหม่ บทของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา จึงปรับจากการสื่อสารแบบเดิมที่มีลักษณะ จากบนลงล่าง เป็นการสื่อสารทางเดียวและ ถูกวางแผนจากส่วนบนเป็นสำคัญ แมคครูล์ ได้ประมวลคุณลักษณะสำคัญของการสื่อสาร ที่จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาแนวใหม่ ดังนี้

1. มีลักษณะหลากหลาย
2. เป็นการสื่อสารขนาดเล็ก
3. สร้างและใช้อยู่ในท้องถิ่นเอง
4. ไม่มีลักษณะแข็งตัว ปรับให้ยืดหยุ่น ได้ ไม่เป็นสถาบัน
5. มีการแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่าง ผู้ ส่งสาร
6. เน้นสื่อสารในทุกระดับของสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับ เรื่องการสื่อสารเพื่อ ชุมชนมีความ เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนาตั้งแต่ ญาณ เซอร์วาส ได้ประมวล ข้อสรุปที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

- 1) เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการพิจารณา การพัฒนาการสื่อสารที่มองการพัฒนา ในลักษณะ เครื่องมืออย่างหนึ่งซึ่งมักใช้ตัว บ่งชี้การพัฒนา หรือการสื่อสารแบบเชิง ปริมาณ มาเป็นแนวทัศนะแบบมีปทัศสถาน (Normative Standpoint) ที่มองว่า การ พัฒนาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องการวาง มาตรฐาน บางอย่างให้แก่สังคมและชีวิตมนุษย์ โดย เน้นวิธีดำเนินการและวิธีการศึกษาที่มีลักษณะ เชิงคุณภาพและเชิงโครงสร้าง มิใช่แค่เป็น เครื่องมืออย่างหนึ่งเท่านั้น
- 2) เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการให้คำ นิยามการพัฒนา ที่เคยกำหนดเป้าหมายสุด ท้ายของการ พัฒนาเอาไว้อย่างเป็นสากล ใช้ได้กับทุกสังคม และสามารถจะคาดเดา ล่วงหน้าได้ว่า จุดหมายปลายทางของ แต่ละ สังคมจะไปถึงตรงไหน มาสู่การให้ค่านิยม ใหม่ที่ว่า “การพัฒนาเป็น กระบวนการ ที่ โยงใย อย่างแยกไม่ขาดจากการเปลี่ยนแปลง ของสังคมแต่ละสังคม” ที่มีจุดหมายปลายทาง และทิศทางที่แตกต่างกัน อย่างไม่อาจจะ คาดเดาอนาคตได้ทั้งหมด

3) เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเน้น แต่เฉพาะปัจจัยใน สังคม (Endogenism) เช่น ความ ล้าหลังของโลกที่สาม มาสู่การให้ ความ สนใจกับปัจจัยภายนอกสังคม (Exogenism) เช่น การ เอา เปรียบจากประเทศที่พัฒนาแล้ว แล้วคลี่คลายมาเป็นการให้ความสนใจ กับความสัมพันธ์อย่าง โยงใยระหว่างปัจจัยภายใน สังคม กับระดับโลก (Globalism)

4) เป็นการเปลี่ยนแปลงหน่วยของ การวิเคราะห์ที่เคยใช้ หน่วยของ “ระดับชาติ” หรือหน่วย ของ “ระดับโลก” มาเป็นการ ผสมผสานระหว่างหลายๆ หน่วยการวิเคราะห์ หลายระดับ รวมทั้ง เกิด หน่วยใหม่ ในการวิเคราะห์ ด้วย เช่น ระดับกลุ่มใน หมู่บ้าน ระดับหมู่บ้าน ระดับเครือข่ายหมู่บ้าน ฯลฯ

5) เป็นการเปลี่ยนแปลงจากสูตรสำเร็จ สูตรเดียวของการ พัฒนามาแบบอย่างตะวันตก มา เป็น แนวทางการพัฒนาที่หลากหลาย

6) เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเน้น การพัฒนาในมิติ เศรษฐกิจแค่มิติเดียว สู่มิติที่ หลาก หลาย รอบด้านทั้งการเมือง วัฒนธรรม สังคม ความเชื่อ คุณค่า ฯลฯ

7) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะ การวิเคราะห์ที่แยก เป็นส่วนๆ (Segment) มาสู่ลักษณะ การวิเคราะห์แบบองค์รวมและ ถือเอาปัญหาของชุมชนเป็นตัวตั้ง (Problem Oriented Approach)

8) เป็นการเปลี่ยนแปลงจากยุทธ- ศาสตร์การพัฒนาแบบ เพิ่มพูนปริมาณหรือปฏิรูป เช่น การ เพิ่มรายได้มาสู่การเปลี่ยนแปลง ในเชิงโครงสร้าง หรือระดับนโยบาย เช่น การคืนอำนาจให้ ประชาชน กำหนดวิถีการ ดำเนินชีวิตของชุมชนเอง ซึ่งต้องใช้นโยบาย การพัฒนา แบบกระจาย-อำนาจ (Decentralization)

3. วิธีดำเนินงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการกึ่งคุณภาพเพื่อ การพัฒนา (Operational Research and Development) แบ่ง ขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนที่ 1 การ วิจัย เชิง คุณภาพในรูปแบบของการสำรวจ และการ สัมภาษณ์สภาพการณ์ โดยภาพรวมของชุมชนและปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อหรือขัดแย้ง ต่อการ แก้ไขปัญหาการดื่มสุราในชุมชนจาก องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 28 แห่ง (เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และ องค์กร บริหารส่วนตำบล) ในเขต 2 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัด ลำพูน ในขั้นตอนที่ 2 จะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนา โดยใช้แนวคิดการสื่อสารเพื่อการพัฒนา เป็นตัว ขับเคลื่อนกระบวนการทำงานต่างๆ ในพื้นที่ร่วมกับชุมชนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ขั้นตอนที่ 3 การระดมแนวทางแก้ไขจาก พื้นที่ชุมชนเพื่อนำเสนอเชิงนโยบาย

ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

1. พื้นที่ศึกษา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 28 แห่ง (เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์กรบริหารส่วน ตำบล) ในเขต 2 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน

2. รวบรวมและศึกษาข้อมูลด้วยวิธีการศึกษาจากการเอกสารสิ่งพิมพ์ งานวิจัย การสำรวจ พื้นที่ และการสอบถามพูดคุยกับผู้บริหารระดับสูงขององค์กรปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับสถานการณ์ และแนวโน้มการดื่มสุราของชุมชนในช่วงที่ผ่านมา และบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการ ดำเนินการตามนโยบาย มาตรการ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้เกิดกระบวนการ ลด ละ เลิก การ ดื่มสุรา ในชุมชน ตลอดจนการศึกษายุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการในการจัดการกับปัญหา จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. จัดกิจกรรมการเสวนาเพื่อเป็นเวทีให้เกิดการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ โดยพิจารณา จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผู้ที่ได้รับ ผลกระทบจากนโยบายมาตรการแอลกอฮอล์ เพื่อร่วม คิด ร่วม เสนอความเห็น และความ ต้องการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการดื่มสุราในท้องถิ่น โดยมีประเด็นการ เสวนาดังนี้

1) ระดมความเห็นเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของ ผู้รับผิดชอบ ในการนำนโยบาย มาตรการ แอลกอฮอล์ไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนรับทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการใช้มาตรการควบคุม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์จาก อดีตถึงปัจจุบัน

2) คัดเลือก องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่มีความพร้อม หรือมีศักยภาพในการ ขับเคลื่อน กระบวนการนโยบาย มาตรการ แอลกอฮอล์ ตลอดจนกำหนดคณะดำเนินงานเพื่อ ขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาการดื่มสุราในชุมชน

2. จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ให้แก่ คณะทำงานอาสาสมัคร มี ความรู้ เชิงเทคนิคในการปฏิบัติงานด้านการ สื่อสารเพื่อการพัฒนาในการแก้ไข ปัญหาการดื่มสุราในชุมชน

3. เข้าพื้นที่เพื่อสังเกตและติดตาม ขับเคลื่อนกิจกรรม การแก้ไข ปัญหาการดื่ม สุราในชุมชนและให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยน เรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นของคณะ ทำงาน ตลอดระยะเวลาการ ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อรับทราบ และประเมินผลถึงแนวปฏิบัติการ แก้ไข ปัญหาการดื่มสุราที่ดี

4. ผลการศึกษา

1.ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาสุราในชุมชนและสังคมไทย

1) ปัจจัยด้านผู้บริโภคและผลกระทบ

พบว่า การบริโภคเฉลี่ยของประชากร ไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากปัญหา การบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ สาเหตุมาจากอุบัติเหตุจราจร ทางบก โดยเฉพาะช่วงวันหยุดยาวหรือ เทศกาลสำคัญของไทย ส่วนผลกระทบ ด้านอื่น พบว่า ความรุนแรงในการฆ่ากันตาย ในครอบครัว พบได้มากที่สุด

2) ปัจจัยด้านอุปทาน

คณะนักวิจัยสามารถจำแนกพื้นที่ จากการ สังเกตพบว่า พื้นที่เขตชุมชนเมือง และ กึ่ง ชุมชนเมือง ซึ่งเป็นแหล่งธุรกิจและการท่องเที่ยว เป็นแหล่งสำคัญที่ทำให้การ เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำ

ได้ง่าย และ สะดวกต่อการ บริโภค โดยเฉพาะผู้มีรายได้ ระดับปานกลางถึงระดับสูง ในขณะที่ผู้มี รายได้ปานกลางถึงระดับต่ำ จะใช้ บริการของ ร้านขายของชำ ที่แบ่งขายเหล้าชนิดต่างๆ และ ชุ่มเหล้า “ร้านเหล้าตอง”

3) ปัจจัยด้านค่านิยมสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

พบว่า การดื่มสุราถือเป็นส่วนหนึ่งในการ เเลื่อมล่องใน เทศกาลและโอกาสต่างๆ จาก การสำรวจในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และ ลำพูน ที่พบเห็นอยู่บ่อยครั้งได้แก่ งาน สงกรานต์ หรือ ปีใหม่เมือง งานปอยหลวง งานลอยกระทงหรืองานยี่เป็ง ประเพณี สลากภัต นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั่วๆ ไป เช่น งานแต่งงาน งานบุญ งานศพ งานบวชบรรพชา งานฉลองขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น โดยค่านิยม สังคมและวัฒนธรรม ท้องถิ่นเหล่านี้ได้ถูกซึมซับและ ถ่ายทอด สืบต่อกันมาอย่างยาวนาน

4) ปัจจัยด้านการเมือง การเมือง ท้องถิ่น และผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

แม้ภาครัฐได้มีการปรับ เพดานภาษี สุราให้สูงขึ้นแล้วก็ตาม แต่ปริมาณการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยภาพรวมกลับไม่พบ การลดลงในการบริโภคสุราในพื้นที่ แต่อย่าง ไร และยังค้นพบ อีกว่าในมิติระดับชุมชน รายได้จากการจัดเก็บภาษีสุราของการ ปกครองส่วนท้องถิ่น ค่อนข้างมีบทบาทสำคัญ เพราะเป็นแหล่งรายได้ หลัก โดยเฉพาะใน เขตชุมชนเมืองและชุมชนกึ่งเมือง และยัง ค้นพบ อีกว่า รูปแบบความสัมพันธ์ในเชิง เครือข่ายธุรกิจ เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์กับ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปใน ลักษณะพึ่งพา ซึงกันและกัน

2.จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก นโยบาย มาตรการแอลกอฮอล์ร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็น และความต้องการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหา การดื่มสุรา ในชุมชน

ทีมวิจัยได้จัดเวทีนำชุมชนที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไข ปัญหาการ ดื่มสุราในชุมชน และได้ผลดีต่อเนื่องคือพื้นที่ 1. ชุมชนบ้านสามขา จ.ลำปาง 2. พื้นที่ นำร่องเรื่องบุญสัจจรถเพื่อลด ปัญหาสุราในพื้นที่ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ 3.พื้นที่ลดเหล้า ในงาน ศพของบ้านธิ จ.ลำพูน ให้ความรู้ แลกเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานกับ พื้นที่ 9 พื้นที่ใน จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

3.เพื่อพัฒนา ติดตาม และส่งเสริมการสร้าง กิจกรรมแก้ไข ปัญหา การดื่มสุราแบบมีส่วนร่วม ร่วมของ ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและ ศูนย์สุขภาพชุมชน

ทีมวิจัยได้ติดตาม และส่งเสริมการ สร้างกิจกรรม แก้ไข ปัญหาการดื่มสุราแบบมี ส่วนร่วมของ ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์สุขภาพชุมชน ในพื้นที่ 5 พื้นที่ จาก 9 พื้นที่ที่จัดเวทีในข้อ 2 พบว่า ในทุกพื้นที่ มีการจัดกิจกรรมและดำเนินการเพื่อลด ละ เลิก เหล้าในพื้นที่ของตนเองทั้งสิ้น ซึ่งมีทั้งที่ ต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง บาง พื้นที่มีความตื่นตัว และกำลังผลักดันให้เกิดกิจกรรมใหม่ๆ เพิ่ม ขึ้น

หลังจากได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน ข้อ 2 นอกจากนี้ผลจากการทำกิจกรรมหลาย พื้นที่ดำเนินกิจกรรมลด ละ เลิก ได้ผลดี ในระดับที่น่ายินดี หลายพื้นที่ยังพบปัญหาที่ ยังต้องแก้และดำเนินการให้ลดลงมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

4. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายต่ออปท. และอสม. ในการแก้ไข ปัญหาการดื่มสุรา ในชุมชน

ข้อเสนอเชิงนโยบายต่ออปท.และอสม.ในการแก้ไข ปัญหา การดื่มสุราในชุมชน ผู้วิจัยได้รวบรวมจากการศึกษาพื้นที่ในข้อ 3 ได้ ข้อเสนอ ดังนี้

- 4.1 การดำเนินกิจกรรมเรื่องการแก้ไข ปัญหาการดื่มสุราใน ชุมชน ควรได้รับ ความร่วมมือจากหลายฝ่าย ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดไม่สามารถดำเนินการได้ลดลง เพียงลำพังได้
- 4.2 ภาครัฐควรให้การสนับสนุน และ ส่งเสริมเป็นงบประมาณ ที่ต่อเนื่อง
- 4.3 ผู้นำชุมชนต้องเข้มแข็ง และย่อท้อต่อ อุปสรรค
- 4.4 อปท. หรือ อปท. ควรมีนโยบาย ที่จะ ดำเนินการเรื่องนี้ให้ มากขึ้น ไม่ควร ผลักภาระ ไปยังโครงการประกัน สุขภาพ แต่เพียงอย่างเดียว
- 4.5 ภาครัฐควรให้ความสำคัญเรื่อง การ ให้ความรู้เรื่อง ความ เข้มแข็งของ ครอบครัว คือยาป้องกันภัยทุกเรื่อง การเข้า ค่ายครอบครัว หรือการให้ ความรู้พ่อ แม่ ลูก ในเรื่อง ปัญหาสังคม คือเรื่องสำคัญ

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

แนวทางการนำนโยบาย มาตรการ ควบคุมและแก้ไข ปัญหาสุราสู่การปฏิบัติ

- 5.1 ภาครัฐต้องให้ความสำคัญ ในระดับ นโยบายที่ต้องเข้มข้น และตั้งใจให้ ปัญหานี้มีเหลือในสังคมไทย ให้น้อย ที่สุด ไม่ ควรดำเนินการแบบเสียไม่ได้ เพราะชุมชนต่างให้ ความสำคัญ และ ตระหนักในปัญหานี้มากขึ้น และ กว้างขวางขึ้น
- 5.2 ครอบครัวดีและอบอุ่นคือ วัคซีนใน การแก้ปัญหาสังคมใน ทุกเรื่อง การ แก้ปัญหาสุราหรืออื่นๆจำเป็นต้องให้ความรู้ ในระดับครอบครัวอย่างเข้มข้น
- 5.3 เยาวชนคือ สิ่งที่ทุกฝ่ายต้องช่วยเหลือ ให้การแก้ปัญหา ไปสู่กลุ่มเยาวชนให้ มากขึ้นและต่อเนื่อง

6. เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ. การพัฒนาแนว

วัฒนธรรมชุมชน โดยถิณณนุชเป็น ศูนย์กลาง กรุงเทพฯ : MILD PUBLISHING. 2538.

กุลิสรา กฤตวรกาญจน์. การสื่อสารเพื่อการ

พัฒนา. เอกสารอัดสำเนา. เชียงใหม่ : คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 2549

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองส่วน

ท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : ส่วนท้องถิ่น 2539

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครอง

ท้องถิ่นของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2518

บัณฑิต ศรีไพศาล และคณะ. รายงาน

สถานการณ์สุรา ประจำปี พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหา สุรา. 2551

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล. การสื่อสาร

: กลไกสำคัญในการก้าวสู่ประชา สังคมใน ศตวรรษที่ 21.

เอกสารสำหรับการประชุมกลุ่มย่อยว่าด้วย

เรื่อง “องค์ประกอบในการ ขับเคลื่อน ประชาสังคม” นครปฐม. 2542

ไพจิตร ศรีธรรมาพัฒน์และคณะ โครงการ

กระบวนการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อ ปรับเปลี่ยน พฤติกรรม ด้านสุขภาพของชุมชน หมู่บ้านหนองบัว ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัด อุบลราชธานี. กรุงเทพฯ : 2551

สรिता ธีระวัฒน์. ชุมชนกับการลดการ

บริโภคสุรา: กรณีศึกษา 2 ชุมชนภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัย ปัญหา สุรา. 2547

เสถียร เขยประพันธ์. การสื่อสารกับการเปลี่ยน

แปลงทางสังคมในประเทศด้อยพัฒนากรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. 2531

World Health Organization. Global

status report on alcohol. Geneva: Department of mental and substance abuse; 2004